

DE PROVINCIE SHANXI: VROEGE MEUBELS UIT HET BINNENLAND

In 1997 ben ik voor het eerst naar China gereisd om op jacht te gaan naar antieke meubels en andere oude zaken.

Zoals zovelen kwam ik in eerste instantie terecht in de buurt van de stad Ningbo waar een aantal Chinese handelaren zich had gespecialiseerd in het opkopen en restaureren van oude meubels.

Dit was de provincie Zhejiang, bruidskastenland.

Schier eindeloos, de rijen rode kasten met hun grote koperen platen in deze prille handelsjaren!

Maar de arm van deze handelaren beperkte zich niet tot de provinciegrenzen- er kwamen ook goederen uit andere gebieden binnen die je met en met leerde herkennen. En naarmate de vraag uit het buitenland naar deze exotische spullen toenam, werden ze van steeds verdergelegen oorden aangesleept.

-Robuuste olmenhouten meubels uit de provincie Shandong; altijd een favoriet van mij.

-Boertige bankjes en krukken uit Anhui.

-Toeters en bellen met goud meubels met veel snijwerk uit de zuidelijke provincie Fujian; niet mijn favoriet.....

Soms zat er iets tussen dat er ouder uitzag dan de rest of er op een andere manier uitsprong. Altijd kwam het uit dezelfde provincie, Shanxi, grofweg 750km ten ZW van Beijing gelegen.

Behalve bijzonder waren meubels uit Shanxi ook duur ten opzichte van de andere provincies; dat was even wennen. Voor een deel was dat te verklaren door de grotere afstand waarover de goederen getransporteerd moesten worden.

In 1998 heb ik Ningbo verruild voor Beijing omdat ik vermoedde dat de goederenstroom vanuit Shanxi in hoofdzaak daar naartoe liep. Dat bleek te kloppen.

Vanaf dat moment heb ik een netwerk aan handelaren opgebouwd die ik een aantal keren per jaar bezocht om hun voorraad door te spitten op zoek naar interessante stukken.

De leeftijd van de meubels bleef lange tijd een raadsel voor mij. Op het oog kon je wel zien dat A vermoedelijk ouder was dan B maar hoeveel ouder en hoe oud eigenlijk, was onduidelijk.

Chinese handelaren wisten dat meestal ook niet en riepen dan maar wat.

Engelstalige boeken die op dat moment verkrijgbaar waren dateerden met een marge van 150-200 jaar; dat schoot niet op....

Wat ik geruime tijd niet wist was dat er in 1999 een boek was gepubliceerd voortkomend uit een samenwerking tussen de Chinese meubelhandelaar/verzamelaar Co La Ma en de Amerikaanse onderzoeker Curtis Evarts. Dit boek, C.L. Ma Collection -Traditional Furniture from the Greater Shanxi Region, brak een wolkenlaag open. Lange discussies met Zhang Li, handelaar en zelfverklaard onderzoeker, hebben mij ook veel geleerd; in het bijzonder over het dateren van lak.

Shanxi bleek een schatkamer vol dikwijls stokoude stukken.

Waar in bruidskastenland niets ouder was dan pakweg 1850-1900 kon je uit Shanxi afkomstige stukken vinden die van rond 1600 dateerden of zelfs van daarvoor.

Tal van verklaringen zijn hiervoor aan te dragen:

-In de zuid-oostelijke gebieden zoals Zhejiang (bruidskastenland) is het klimaat vochtiger en de houtsoort die bij uitstek werd gebruikt vuren. Dat is geen gelukkige combinatie voor een lange levensduur van een meubelstuk.

Ook heb ik het vermoeden dat hier ten tijde van de Culturele Revolutie relatief meer is vernield dan op andere plaatsen. Dit op basis van wat ik heb gezien.

-Shanxi was een rijke provincie (betere huizen) met een klimaat van strenge winters en warme, droge zomers. (Tijdenlang was Shanxi de Goelag van China: wie in Beijing zijn kop boven het maaiveld uitstak werd naar deze provincie verbannen. Het resultaat was dat hier zoveel macht en geld bij elkaar klonterde dat in de 19de eeuw ten tijde van de Opiumoorlogen de keizer bij de bankiers in Shanxi moest aankloppen voor financiering.) Belangrijk is dat de gebruikte houtsoorten duurzamer waren; in hoofdzaak olm. Qua technische aspecten en esthetiek ben ik de Shanxi meubels ook steeds meer gaan waarderen; er sprak een grote mate van vakmanschap uit; zeker bij de vroege stukken.

Tot slot zijn de inwoners van Shanxi spreekwoordelijke Zeeuwen: ze schijnen niets weg te gooien! Hoe bespottelijk het ook lijkt, misschien werpt ook dit gewicht in de schaal wanneer je naar een verklaring zoekt waarom hier meer stokoude meubels de tijd hebben overleefd dan op andere plaatsen in China.